

IJA # 3577

אמתאל אל דאודייה

Amthāl al-Dā'udiyah

Tsemah, Dā'ud S.

Baghdad, 5688 (1927)

במתא א ראדייה
קסס תאני

מן ורוד אל ראדייה קסס סאלה וראבע

וילחבה י"ס יז חדיטה

בקלם הדט"ר
הרס צמח

לאחב אל ורוד וכל סק מספון להו

בסלני בנדל התפר"ח

מנחה טלחה

מטבעת א ומנייה

אמתאל אל דאודייה קסם ב' ו
פצל ג' מן ורוד אל דאודייה קסם ג'

קנה חכמה מה טוב מחרוץ
וקנות בינה נבחר מכסף (משלי מ')

קנה חכמה קנה בינה ותהיה
בתוך מושב עמיתך כאריה

דרא סכלות תמותת הבעלים

והחכמה בעליה תחיה

121 (קא אדיב פרנסאווי) א סלטה
מע א גהל שדירת א כמר :

122 (קא שכספיר) א גהל סכט מן א
וא עלם סלם א גנה :

123 א עקל א סלים פי א גסם א סלים

124 א עאלם לו מאת דכרהו יבקא

125 א עקל עקלין מסמוע ומשבוע פאל

מסמוע אדי נתעלמהו מן א ג'יר וא

משבוע אלדי טבעהו א כלאק בנא .

(אנצר כתאבי תמרין אל עקל) :

126 (קאל שכספיר) יסעי אל עאקל

באעלאח מא פסד ולא יצייע וקתהו
באל בכא :

127 אל עלום ארבעה . עלם פקה לא
אדייאן . ועלם אל שב לאל אבראן .
ועלם אל נגום לאר זמאן . ועלם אל
מנטק לאל לסאן :

128 אדא צאדקת אנסאן אנצר עקלהו
לא תנצר דינהו . לאן דינהו דהו
ועקלהו דהו ולך :

129 לא תאדב מן פאתהו אל עקל . ולא
תאמן מן פאתהו אל אצל :

130 מן לא ירוד קבול אל נציחת אלתי
לא תכלפהו בשיי פאנהו ישתרי אל
אסף פי אל מסתקבל ג'אלי :

131 (קאל קונפ'יסוס פילסוף אל צין) אל
מא תאתמנהו לא תסתכדמהו ואדא
אסתכדמתהו לאזם תאתמנהו :

132 אל זנגנה תניב אל בכל . בקדר מא

יכתר אל דהב תזיד מחבתהו :

133 (קאל גות) אדא אנעדמת אל
שנאעה אנעדם כל שיי . ומות אל
גבאן ביר מן זגודהו :

134 (קאל שכספיר) ימות אל גבאן
אמראן קבל מותהו ול שנאע לא
ידוק מרארת אל מות אלה מרה ואחדה :

135 כמסה תפרח אל קלב אל מלך לא
סכנה . ול רזק לא ג'נה ואוולאד
לא צנא . ול צחה לא הנא . ומרת
אל מחסנה :

136 אל מא ענדהו מרה מחסנה מא ענדהו
מרווה . ול מא ענדהו אוולאד מא
דהו פכר מן אל דנייא : ול כאלי מן
אל תנין כלי מן אל הם ול ג'ם :

137 אל ינצר אל אעלא מנהו יזיד קהרהו
ול ינצר אל אנול מנהו ישיב דהרהו :

138 אכת אל אייגם ציאיאן יום אל מא

יצחק אל אנסאן פיהו :

149 ארבע קבאייח פי ארבעה אקבח .

אל בכל ענד אל מלוד . ואל כדב ענד

אל קצאת (דיינים) . ואל חמאקה ענד

אל עולמא . ואל וכאחה ענד אל נסא :

140 אוול אל עשק אל בין (נצר) ואווק אל

חריק אל בין : (בין אל נאר)

141 לא תוועד אוועאד לדי ופאהום ענד

בעאד :

142 אל עאקל מן ירא באוול ראייהו

אכר אל אמר (איזהו חכם הרואה את

הנולד) :

143 אל שגאע מן יחכם אטכאעהו (איזהו

גבור הכובש את יצרו

144 אל גני מן יקנע במא קסם להו אל

(איזהו עשיר השמה בחלקו)

145 אל האכס ואל שארע . מן כאן פי אל

אדב ואל תרבייה בארע : (איזהו

שופט ושר מי שהוא בעד מוסר) :

146 אעמד אחסאן מע מן ישכרהא .

ואטלבהא מן אל מא יזכרהא :

147 מן טאל לסאנהו / בטלת אחסאנהו :

148 אדא כאן בר מן יסלם עליך צדיקך

פאל צדיק כתיר :

149 מן תחתאג עריהו פאנתא אסיריהו

150 מן תסתגני ענהו פאנתא נצירהו :

151 מן תנעם עליהו פאנתא אמירהו :

152 מן נצחק חכך ומן משא פי הוואך

גפאך :

153 אל כחת יוצח אל חק ואל חקיקה בנת

אל כחת :

154 מן יזרע אל מערוף יחצד אל שכר :

155 מן יזרע אל שר יחצד אל אתם :

156 מן יזרע פי אל דמוע יחצד פי אל סרור :

157 אל יגרביל אל נאם ינכלוהו :

158 תקייד מן אל אמין וקא תאמן אל כאיין

אמתאל אל דאודייה

מא יגיד אחוואל אל צנעני :
 (שב שני הוא כפנא ואכבא דאומנא
 לא קלף) (סנה' כט')
 170 תחפץ מן שר לדי תחסן איהום :
 171 אל הנאך צנאדיק מקפלה ומא
 מפאתיחהא אלה אל תנאריב :
 172 אל עכי מא ימנע נפסחו מן עדוינו .
 ואל בכי יכבי מלחו מן מחבינו :
 173 אדא תטלב מן אל בכי סהמך .
 כאנד תציד פי אל בר (גול) סמך :
 (המבקש מן הכלי דבר . כציד דגים
 במדבר) :
 174 לא תכשף לצדיקד שיי לדי תכפיהו
 מן עדווד :
 175 ארבעת אשייא קלייתהום כתרה ויהום
 אל עדו . ואל נאר . ואל מרין . ואל נסא :

אמתאל אל דאודייה

109 אל אמאנה עז ואל קנאעה גנז :
 170 קץ גנאה מאר אל טיאר במשתרא אל
 דיאר :
 171 כאם אל חיאת מא תצפא מן אל כדר :
 172 אל מראי אעלם בשאנהו (לב יודע
 מרת נפשו) :
 173 לא יכלף אל נפסן אלה וסעדה
 (לפום גמלא שחנא) :
 174 אל וכיך כאל אציר (שדוחו של אדם
 כמותו)
 175 מא ערא אל רסול אלה אל בלאני :
 176 מן צאק צדוהו אתסע לסאנהו : מן
 תרם אל קלב פאין ערא אל רסאן
 177 אן ג'דא לנאצרהו קריבון :
 178 בין לתגיב ואל מגיבי ראהן אל
 כאייבי (בין חתא למחבלתא אזל
 ברא דעלובתא בר' סב)
 179 אדא צאר גוע פי אל בלד סבע סנין

פעל ד' מן ורוד א דאודייה קסם ד'
 אשרי אדם מצא חכמה ואדם
 יפיק תבונה (משלי ג' יג')

בכל דבר קנה חכמה אנושית

ו' דעת חכמים לבך שית

170 (סאלו לעאלם) מא א ברם ? (קאל)

צדק א אכוזה פי א שדה ואל רכוזה :

171 (סאלו לסקראט) איי אסכאע אחסן

(קאר) אד מרה :

172 (סאלו לפיתאגורס) מן אלדי

יסלם מן מעאדאת א נאם ? (קאל)

אד מא יצהר מנהו לא כיר ורא

שר כיה דאך ? קאל לאנהו אן פעל

כיר עאדוה א אשראר ואן פעל שר

עאדוה אל אכאייר :

173 (סאלו לאפלאטון מתא יכמל עקל

אל רגל ? (קאר) אדא רצא אן

יקולון עדיה מגנון :

174 (סאלו לעאלם) אייהו שר ומחכוב ?

(קאל) אל ג'נא :

175 (סאלו לפיתאקוס) אייהו אכפא שיי ?

(קאר) אל מסתקבל :

176 (סאלוהו) אייהו אכתר אמאנה ?

(קאל) אל ארץ :

177 (סאלוהו) אייהו אכתר כייאנה ?

(קאל) אל בחר :

178 (סאלו לאפלאטון) איי שיי מן

אפעאל א נאם ישבה אפעאל א ?

(קאל) אל אחסאן א א אל נאם :

179 (סאלו רבעין אל מרוד) איי אצעב

אל אשייא עלא א אנסאן ? (קאל)

אן יערף נפסהו , וייכתם סרהו :

180 (סאלו רבעין אל חוכמא) ביש

ינתקם אל אנסאן מן עדוהו ?

(קאל) באצלאת נפסהו :

181 (סאלו לעאלם) ביש ינערף א עאקר ?

קל בקלת מקלהו וכרתת אחתמלהו
 188 עקל אל כאתב פי קדמהו :
 189 דים גרחן במייתן אילאמון (אין
 בשר המת מרגיש באיזמל)
 190 אתבע אל סבע ולא תחבע אל מראת
 (אחורי ארי ולא אחורי אשה)
 191 כוזן כל מן כאן ואכתסב ארב
 יכפיד עוויץ אר אצר אן אל הנל
 מן קאל אנא . דים מן קאל כאן
 אבי ואגדאדי ;
 192 לא תכון אווק מן תגרב אל גריר .
 ולא אכר מן יבטל אל קדים ;
 193 וקת אל תשוף אל סוק כסאד אשתרי ;
 194 אל סכות אלטף זואקה לא נסא ;
 195 אל זואג נווע מן אנוואע אל יאנציב ;
 196 תקייד לא תצהר תמכינד . לא
 תכתר מעאדיד ;
 197 מן קאל אנא מא קליל שר כל

פאינאת לא תגעלהו מן אל כאינאת
 198 צל אל אעווג אעווג :
 199 כם מן כרים פצחתהו אל עייד :
 200 למן תעגז אל מרה ען אל אנתקאם תכבי
 201 תכלין שמעת אל פקיר בסוואלף
 אל מחתשם ;
 202 שר אל נאם מן יסאעד אל צאלם
 עלא אל מצלום ;
 203 תנין מא יערף פצלחום אלה מן
 פקדהום והום אל שבאכ ול עאפיה
 204 לים מן עאדת אל כראם תאכיר
 אל אנעאם ;
 205 דים מן עאדת אל אשראף תעגיל
 אל אנתקאם ;
 206 מן יעלם אר נאם אל כיר והו לא
 יעמל בהי מתל אעמי ביידהו סראג
 יסתציאו בהא גירחו והו לא יראה ;
 207 אל ימרחף בשוי אלדי מא ביד והו

ראצי ענד ידמדך בשוי אלדי מא ביד
והו זעדאן מנד ;

208 האל אפלאטון אל חכים אמלב חסן
אל עמל דא תטלב סרעתהו , לאן אל
נאם מא יסאלון בכם זום כדץ
ולאכן ינצרון חסן צנעתהו :

209 קאל עאדם אדא כרנת אל כלמה מן
אל קלב דכלת אל אל קלב , וואדא
כרנת מן אל לסאן למ תתנאווי
אל אדאן ; (דברים היוצאים מן הלב
נכנסים ללב)

210 אדא גדר אל עדו צדאקתהו מעד ען
סכב מע דהאב אל סכב תרגע אל
עדאווי מתל מאוי תחמיהו אדא
בטלת אל נאר ירד לאצלהו בארד
וסגרת אל מרה לו שליתהאכל עסל
מא תתמר לה מר ;

211 תחפץ מן אל כרים אדא הוונתהו ;

ומן אל אחמק אדא מאזחתהו . ומן
אל עאקל אדא זערתהו . ומן אל
ספיה אדא עאשרתהו ;

212 ארז"ל מדבורו של אדם נכר (יעני)
אל לסאן דריל אל אנסאן ;

213 (אמתאל בתם אל עלם) אטייב מן
אל מאוי וקת אל עמש ;

214 אעדא מן אל עקרב ;

215 אפסד מן אל גראד ;

216 אדום לאך רגל מן צלהו ;

217 אכשף סר מן אל זנאגה עלא מא פיהא

218 אחייל מן אל תעלב ;

219 אווהא מן בית אל ענכבות ;

220 אתקד מן אל רצאן ;

221 אכף מן אל נכארה ;

222 ארק מן אל נסים ;

223 אכתר מן אל נמל ;

224 אעמש מן אל רמל

אמתאל אל דאודייה

225 אחלא מן אר עסל
 226 אמר מן א עלקס 227 אסרע מן א ג'זא
 228 אעשק מן מגנון עלא ליקה
 229 אקצד מן אר נמלה
 230 מבכי בלוות איוב (כי לפני לחמי אנחתי
 חבא איוב ב' כד')
 231 מחסור חסרת יונם (כל משבריק ווליק
 עלי עברו יונה ב' ד')
 232 מטרוד אמראד אדם (ויגרש את
 האדם ברא ב' כד')
 233 מסרור סרור אל ערים עלא ערוסהו
 (כמשוש חתן על כלה)

סי' דהוד צמח חזק לחן אידי ואידך על ואדי
 אשיקה גא לידידי . הוא יבנה יקודי .
 כפל מפל לי גשבע לקבץ את גדודי .
 דודי השוכן רומה . מתי תבנה לי חומה .
 עד מה איחלה מה . מתי תשיב לי הגדי .
 הלא ממך עדינה . כי נתאחרת עדינה .

קומי עדיך עדי גא . ושמחי במועדי .
 וראה אונב המגיו . מרפני בשגיו . ושרפני
 גם גיגיו . ועשו בין קנבדי .
 דום עליך אצוה . כמו אש לא תבנה .
 שביל אויבך אענה . כי אני אל לבדי .
 צוררי היו קראש . תחת השקוני מי רוש
 אימתי דמי תדרוש . ותנקום משודדי .
 מאז הא פעלו ידים אשר ישפילו . ועל
 פרעה וחיכו . אז ירדתי בכבודי .
 חקמת הא תרביגי . וקציון תעלגי . היש
 חבנה את משכני . ותצליח בגדי .
 חזקי היום ישעך בא . לא ואמר עזובה .
 כי אים שמך חפצי בה . קומי אנרי עמודי .
 סי' דויד * לחן מן אנר יורימני

מן הדר ירימני . כי הוא אל ירים . שפלים
 עד מרום . מוציא אסירים .
 דיין אמת מלפי * הוא ידרוש דמי
 כי גתן עמל פי * גדל אשמי

שובי נפשי חֲפִי * וְאֵלֶיךָ הוֹמִי רַו
 הוּא יְגִיחַ חֲשֹׁבֵי * יוֹצֵר מְאֹדִים :
 (הוֹדִי) מִן הַגֵּר וְכוּ'
 וְלִי מִי יִחְבֹּד * לֹא צִוּ אֲדוֹנָי .
 עַל זֶה אֲנִי אֶסְבֹּל * גִּזְרַת קוֹנֵי .
 אֵילֵי יִתֵּן גְּבוּל * עֲלֵיךְ בְּמַחֲוֵי .
 וְעַת יִרְעֶם זְבוּל * חֶפְזָה מְטָרִים :
 (הוֹדִי) מִן הַגֵּר וְכוּ'
 יְנוּחֶם לִבִּי * יִגְדֵל שִׁשׁוֹנֵי .
 וְאֵל יִשַׁע אֲבִי * תִּצְפֶּה עֵינַי .
 יִסֹּר מֵעַצְבִּי * יִבְטֵחַ אֲוֵנִי .
 גַּם בְּמַחֲשָׁבֵי * אֲגִדִּיל זְמִירִים .
 (הוֹדִי) מִן הַגֵּר וְכוּ'
 דַּרְשֵׁתִי נָא אֵל עַד * שׁוּבֵן שְׁמַיִמָּה .
 רְאֵה כִי צָר מֵעַל * בִּירוּשָׁלַיִמָּה .
 קִוִּים לִי וְאֵעַל * דְּבִיא עָלַי מָה .
 וְאִשָּׂא אֶתְכֶם עַל * כְּנָפֵי נְשָׁרִים :
 (הוֹדִי) מִן הַגֵּר וְכוּ'

כמל קסס אל תאני ויילחקהו קסס אל תאלת אנש'

